Slektshistorie - litt om kilder, metoder og presentasjon

Av Ole Arild Vesthagen

Slektsforskerdagen 2014

Hvordan jeg ble interessert i slekt

- Farfar fortalte

Olaf Vesthagen, knivmaker og pensjonist

- Et slektsstevne i 1990

Slektsstevne på Bjoneroa

Hele 187 personer var samlet på slektsstevnet på Bjoneroa søndag.

Hvordan komme i gang?

- Spør familie og bekjente om det de vet om slekta
  - Noter alt du får vite – husk kilde og dato
  - Bruk gjerne lydopptak
  - Få familie og bekjente til å følge med i avisartikler, dødsannonser m.m.

- Let fram dokumentasjon som familien eier:
  - Dåpsattester, vielsesattester, eiendomsskjøter, brev, fotoalbum, notater i bibler og salmebøker, initialer og årstall på møbler osv. osv.
  - Ta foto av alt du finner

Farfars vernepliktsbok

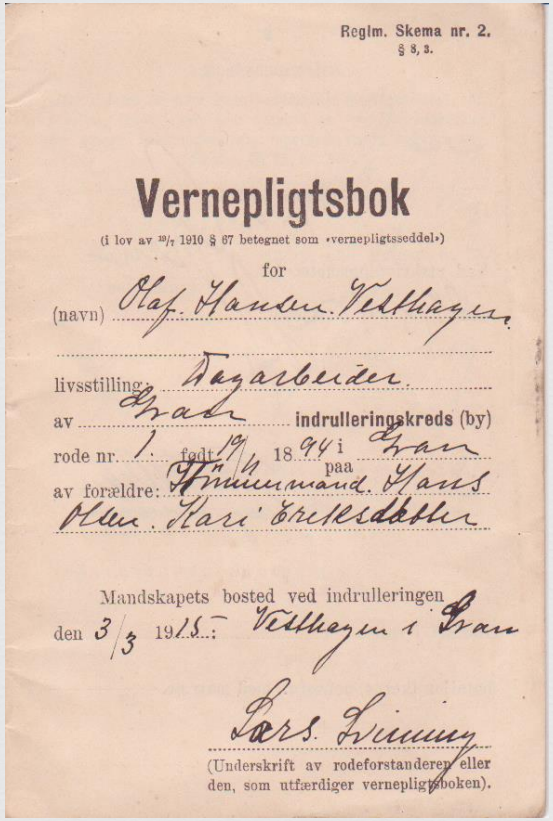

Regim. Skema nr. 2.
§ 8, 3.

Vernepligtsbok

(i lov av 19/7 1910 § 67 betegnet som «vernepligtsseddel»)

for

(navn) Olaf Hansen Tetlhagen

livsstilling: Dagarbeider

av Gran indrulleringskreds (by)

rode nr. 1 født 19/6 1894 i Gran

av forældre: Hansmand Hans

Olsen Kari Eriksdatter

Mandskapets bosted ved indrulleringen

den 3/3 1915: Tetlhagen i Gran

Lars Linnay

(Underskrift av rodeforstanderen eller den, som utfærdiger vernepligtsboken).

Mormors karakterbok

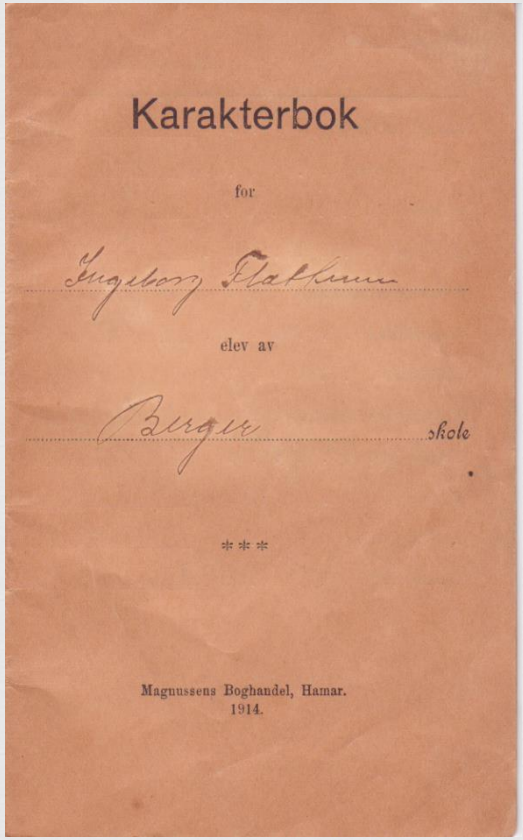

Et julekort forteller

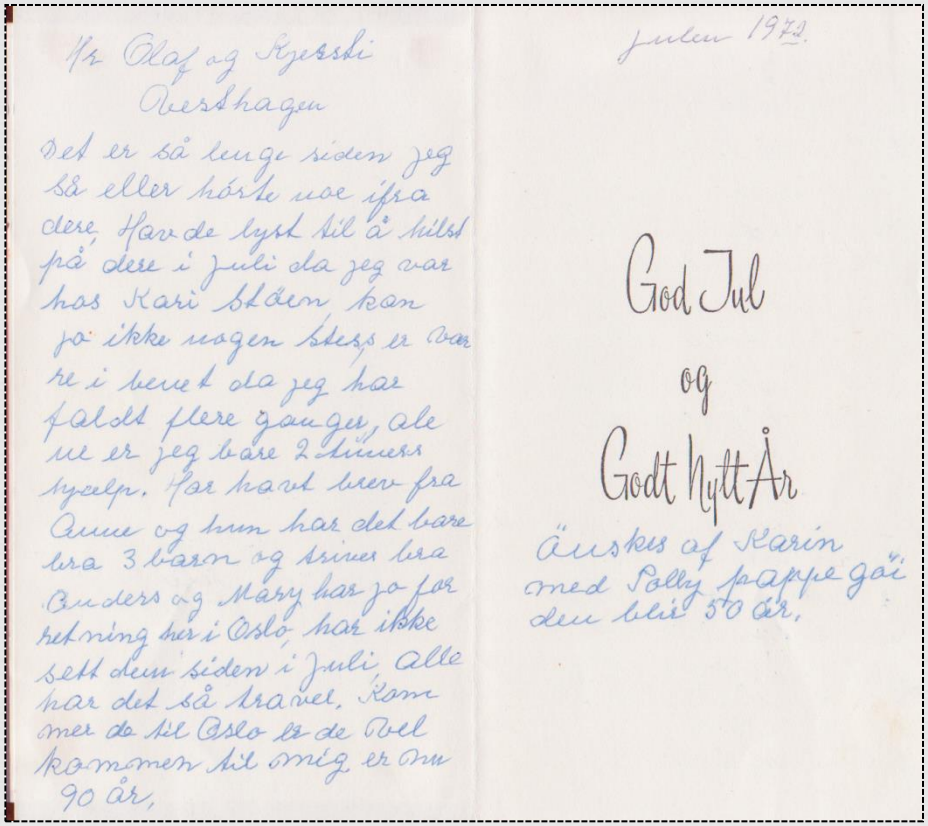

Fr Olaf og Kjersti
Aarsthagen

Det er så lenge siden jeg
så eller hørte noe ifra
dere. Har de lyst til å hilse
på dere i juli da jeg var
hos Kari Stiern kan
jo ikke nogen steds er bed
re i hvert da jeg har
faldt flere ganger, alle
ne er jeg bare 2 timers
hjelp. Har havt brev fra
Anne og hun har det bare
bra 3 barn og trives bra
Anders og Mary har jo for
retning her i Oslo, har ikke
sett dem siden i juli. Alle
har det så travelt. Kom
mer de til Oslo så de vel
kommen til meg er nu
90 år,

juleu 1973.

God Jul
og
Godt Nytt År

Ønskes af Karin
med Polly pappegøi
den blir 50 år.

Et mangletre med årstall

Karen Nilsdatter Rustad på Toten
gift 1679

Gravsteiner

Viktige hjelpemidler

Slektsforskerens viktigste tekniske hjelpemidler:

- Bærbar PC

- Digitalkamera

Alt elektronisk

- Papir og ringpermer: blir fort svært omfattende og plasskrevende, stadig mer å bla i og vanskeligere å finne fram i
- Alt elektronisk: på et tidspunkt valgte jeg å gjøre alt elektronisk og skannet alle notater, kopier, avisutklipp osv.
- Alt på ett sted: når alt ligger på en bærbar PC er det enkelt å ta med «hele slekta» på arkivbesøk og på møter og på besøk hos slektninger

Hvordan ordne notater og bilder?

- Eget «arkiv» på PC – alle notater, kopier, bilder m.m. med en fortløpende nummerering

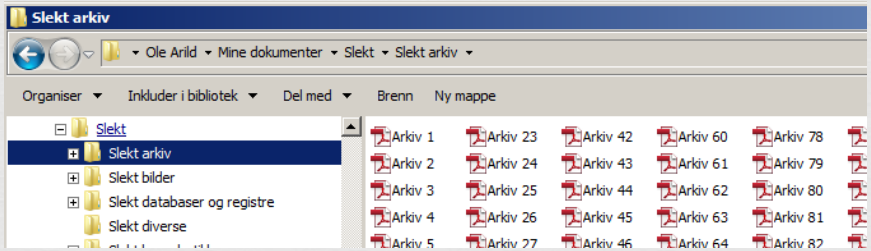

- Register i Access-database – lett å søke

Nummer	Innhold	Opphav
1	Olaf og Kirsti Vesthagens slekt	Notater etter Olaf Vesthagen
2	Anton Børmakens slekt	Kay Cooks avskrift av Anton Børmarkens notater
3	Hans Olsen Berger	Avisartikkel ca. 1952
4	Flattum familien	Notater etter Oluf Stenbroten 1974

Hvordan gå videre?

- Søk hjelp hos erfarne – ta kontakt med erfarne slektsforskere for å få tips og råd og kanskje kopier av de de har utforsket før
- Let i bygdebøker og slektshistorisk litteratur
- Meld deg inn i en forening
  - Møte andre og utveksle erfaringer
  - Tidsskrifter med mange nyttige artikler om slekt
- Delta i fora på nett

Vær kildekritisk!

- Mye slektshistorisk litteratur er bra, men det finnes også mye som er tvilsomt og direkte feil
- Bygdebøker: mange er bra, noen er mangelfulle. Feil kan også forekomme i bygdebøker
- Internett: på nett kan du finne alt mulig, mye er bra, men mye er også ren søppel. Vær kritisk, ikke godta påstander som ikke dokumenteres og kildebelegges

Arkivkilder

- Fortid: mikrofilmer og leseapparat

- Slektsforskerens drømmeverden: Digitalarkivet

Arkivkilder

- Kirkebøker
- Folketellinger
- Skifteprotokoller - arveoppgjør
  - Noen statsarkiver har laget registerkort, bl.a. Hamar
- Pantebøker – tinglyste dokumenter
- Tingbøker – referater fra bygdetingene
- Lensregnskaper – fogdenes regnskaper før 1661
- Amtsregnskaper – fogdenes regnskaper etter 1661

Arkivkilder

- Matrikler - årene 1661, 1665 og 1723 – mikrofilmet, men ennå ikke på nett
- Manntall – 1664, 1665, 1666 – fortegnelse over den mannlige befolkning
- Manntallet for 1701 er bevart for kun deler av landet
- Diplomer – løse dokumenter
  - Diplomer før 1570 i Diplomatarium Norvegicum
  - Diplomer på papir 1570-1670 på Digitalarkivet
  - Diplomer på skinn etter 1570 er foreløpig ikke skannet

Hvordan finne fram i kildene

- Enkelte kilder er det svært vanskelig å finne fram i, tingbøker er de mest «håpløse» - ingen registre

- Min egen løsning:
  Navneregistre i Microsoft Access databaser
  - Tingbøker og pantebøker for Hadeland og Land: 2 års registreringsarbeid!

Arkivene

- Riksarkivet: bevarer arkiver etter de sentrale statlige virksomheter, bl.a. departementer, de øverste rettsinstanser og de øverste militære myndigheter

- Statsarkivene: bevarer arkiver etter lokale statlige virksomheter, bl.a. sogneprester, lensmenn, sorenskrivere m.m.
  - Statsarkivet Hamar: dekker Oppland og Hedmark fylker

- Lokale muséer med slektshistoriske samlinger: (f. eks. Hadeland folkemuseum, Lands museum, Toten økomuseum)

Kilder på internett

- Digitalarkivet: inneholder både databaser og skannede arkivkilder i stadig større omfang
- Nasjonalbiblioteket: mange skannede bøker og aviser
- Utenlandske nettjenester
  - Et eksempel i USA: ancestry.com
- Bruk Google: uventet informasjon kan dukke opp!

Funnet på nett – et par eksempler

- Aftenposten 31. august 1907 - min oldefars søskenbarn som var misjonær i Sør-Afrika

Opmærksomheden
henledes paa velkomstmødet
forstk. søndag aft. kl. 7 i
Calmeyergadens missionshus for
Missionær Frk. Martha Sanne
efter 18 aars arbeide i Natal, Afrika.
I nævnte møde deltager den engelske evangelist **Dudly Bright Ashford** og Sangerinde **Miss May Miller,** begge fra London, samt Afrikamissionær **H. Engblom,** flere af vore hjemmeværende prædikanter og et par sangforeninger.
Kollekt optages til Afrikamissionen.

- Min tremenning intervjuet i en nettavis i USA

TCC honoree and career counselor identifies with students

When Dave Burmark entered Tacoma Community College in 1976, it was still possible for a kid from Tacoma's Wilson High School to work his way through college. That's what he did, eventually earning an associate's degree from TCC, a bachelor's degree from the University of Puget Sound and a master's degree from Pacific Lutheran University.

DEBBIE CAFAZZO; STAFF WRITER

Published: April 30, 2012 at 2:53 a.m. PDT — Updated: April 30, 2012 at 10:55 a.m. PDT

20 Comments | Tweet 3 | Like 71

Dave Burmark, a career counselor in the Peninsula School District, is being honored May 23 as Tacoma Community College's 2012 Distinguished Alumnus. (DEAN J. KOEPFLER/staff photographer)

Hvordan ordne og strukturere informasjonen om slekten

- Min løsning: tekstdokumenter i Word
- Ett notat for hvert anepar og deres etterkommere
  - 1: meg selv og min kone
  - 2-3: mine foreldre, mine søsken og deres etterkommere
  - 4-5: farfar og farmor, min fars søsken og deres etterkommere
  - 6-7: morfar og mormor
  - Osv……..

Mine slektsnotater

- Mine slektsnotater inneholder følgende:
  - Innledning med sammendrag av informasjon om mine aner og deres barn og henvisning til neste generasjon
  - Eventuelt avsnitt med vurderinger av kilder og mine argumenter og konklusjoner der slektssammenhengen er usikker
  - Avskrifter av alle kilder jeg har funnet om mine aner, ordnet kronologisk
  - Egne avsnitt om etterslekten i 2-3 generasjoner, eller mer hvis det er særlig interessant

Kildehenvisninger

- Alle sitater fra kilder påføres kildehenvisninger i fotnoter
  - Viktig for å kunne finne tilbake selv
  - Nyttig for andre for å kunne kontrollere originalkilden

Sammenstilling av kilder

- Enkeltopplysninger fra f.eks. kirkebøker kan være usikre – har du funnet rett person?

- Ved å sammenligne opplysninger fra flere forskjellige (kilder, kirkebøker, skifter, folketellinger, tingbøker m.m.) vil man få et mer helhetlig bilde av personene og deres slekt. Flere uavhengige opplysninger som bekrefter hverandre viser at du «er på rett vei»

Navneregister

- Jeg har valgt å ha et enkelt navneregister i en Microsoft Access database
  - Fordel: enkelt å «mekke til» selv
  - Ulempe: ingen kobling mellom slektninger
- En god løsning kan være å ha navnene og personsammenhengen i et slektsprogram og all øvrig informasjon og kilder i tekstfiler

Når du selv blir den som blir spurt om hjelp

- Etter hvert opplevde jeg stadig oftere å være den som ble spurt om hjelp
- Jeg har valgt å dele alt jeg har utforsket ferdig med alle som har felles slekt
- Mange store filer ble sendt på e-post – tungvint og tidkrevende

Egen nettside

- Min egen nettside:
  - Utvalgte artikler og notater
  - Fullstendig liste over alle mine aner
- Eget domene – etter to opplevelser med nettleverandører som opphørte skaffet jeg meg mitt eget domene. Eget domene under .no for privatpersoner ble mulig i 2014
- Neste skritt: alt på nett!
  - PDF-kopier av alle mine slektsnotater lagt i Dropbox (en gratis nettsky-tjeneste)
  - Linker til notatene i min «aneliste»

Ta gjerne kontakt!

- E-post: oleavesthagen@gmail.no
- Nettside: oavesthagen.no